

Toshkent tibbiyot akademiyasi Urganch filiali “Jamoat salomatligi va umumiy gigiyena” kafedrası mudiri, Ibadulla Qochkarovich Abdullayevning 70 yilligiga bag‘ishlangan “Sog‘liqni saqlash tizimida menejmentning zamonaviy muammolari va istiqbollari” mavzusidagi xalqaro ilmiy-amaliy anjuman 2025-yil 20-21 oktabr

JAMOAT SALOMATLIGINI SAQLASHDA FUQARO MUHOFAZASINING ROLI

Masharipov K. R., Egamberganova Z.O.

Urganch davlat tibbiyot instituti. Uzbekistan

Mavzuning dolzarbligi: Jamoat salomatligini ta'minlashda fuqaro muhofazasi tizimi muhim ijtimoiy va davlatchilik ahamiyatiga ega. Tabiiy ofatlar, texnogen avariya va epidemiologik tahdidlar sharoitida aholining hayoti va sog'lig'ini himoya qilish, tibbiy yordamni tashkil etish hamda xavfsiz muhitni ta'minlash asosiy vazifalardan hisoblanadi. Fuqaro muhofazasi tizimi jamoat salomatligi bilan uzviy bog'liq bo'lib, aholini evakuatsiya qilish, birinchi tibbiy yordam ko'rsatish, epidemiya tarqalishini cheklash va psixologik barqarorlikni ta'minlash orqali aholining umumiy sog'lig'ini muhofaza qiladi. Fuqaro muhofazasi nafaqat favqulodda vaziyatlarda, balki jamiyatning uzoq muddatli sog'lom turmush tarzini ta'minlashda ham muhim ahamiyatga ega. Jamoat salomatligi – aholining sog'lig'ini muhofaza qilish, turli xavf-xatarlardan asrash va sifatli hayot tarzini ta'minlashga qaratilgan tizimli jarayondir. Bu jarayonda fuqaro muhofazasi alohida o'rin tutadi. Chunki tabiiy ofatlar, texnogen avariya, ijtimoiy-iqtisodiy inqirozlar va epidemiologik tahdidlar sharoitida aholining xavfsizligini ta'minlash hamda tibbiy-sanitariya xizmatini tashkil qilish davlat va jamiyat oldidagi ustuvor vazifa hisoblanadi.

Maqsad: Mazkur tadqiqotning maqsadi – jamoat salomatligini ta'minlashda fuqaro muhofazasi tizimining o'ri va ahamiyatini ilmiy tahlil qilish, uning asosiy vazifalari va amaliy mexanizmlarini yoritib berish hamda kelgusidagi takomillashtirish yo'llarini asoslab berishdan iborat.

Natijalar va muhokama. Fuqaro muhofazasi tizimi jamoat salomatligi bilan uzviy bog'liq bo'lib, uning asosiy yo'nalishlari quyidagilardan iborat:

1. Tabiiy va texnogen ofatlardan muhofaza – yer qimirlashi, suv toshqini, yong'in va sanoat avariya kabi holatlarda aholini evakuatsiya qilish, tibbiy yordam ko'rsatish va epidemiyalarning oldini olish.
2. Epidemiologik xavflarni bartaraf etish – yuqumli kasalliklar tarqalishini cheklash, karantin tadbirlarini tashkil etish, aholini xabardor qilish.
3. Tibbiy-sanitariya yordamini tashkil etish – zararlanganlarga birinchi yordam ko'rsatish, tezkor tibbiy brigadalar faoliyatini ta'minlash.
4. Psixologik barqarorlikni ta'minlash – favqulodda vaziyatlarda aholi ruhiyatida yuzaga keladigan stress va xavotirni kamaytirish maqsadida psixologik xizmatlarni tashkil etish.
5. Sog'liqni saqlash tizimi bilan hamkorlik – favqulodda holatlarda tibbiy muassasalar va qutqaruv xizmatlarining uyg'un faoliyatini ta'minlash.

Fuqaro muhofazasi tizimi nafaqat favqulodda vaziyatlarda aholining hayoti va sog'lig'ini himoya qilishga, balki jamiyatda xavfsizlik madaniyatini shakllantirishga, aholini tayyorlashga va uzoq muddatli sog'lom turmush tarzini qo'llab-quvvatlashga ham xizmat qiladi. Fuqaro muhofazasi tizimini takomillashtirish, huquqiy-me'yoriy asoslarni mustahkamlash, tibbiy kadrlar tayyorgarligini kuchaytirish va aholida xavfsizlik madaniyatini oshirish jamiyat salomatligini ta'minlashning asosiy shartlaridan biri hisoblanadi.

Amaliy tavsiyalar: 1. Fuqaro muhofazasi tizimini takomillashtirish – zamonaviy axborot texnologiyalaridan foydalangan holda aholini tezkor xabardor qilish mexanizmlarini yangilash.

2. Tibbiy-sanitariya xizmatini kuchaytirish – favqulodda holatlarda tezkor tibbiy yordam ko'rsatish uchun maxsus mobil brigadalar tashkil etish va ularni zamonaviy uskunalar bilan ta'minlash.

3. Aholining tayyorgarligini oshirish – turli o'quv mashg'ulotlari, amaliy seminarlar va ommaviy targ'ibot ishlari orqali aholini favqulodda vaziyatlarda to'g'ri harakat qilishga o'rgatish.

Toshkent tibbiyot akademiyasi Urganch filiali “Jamoat salomatligi va umumiy gigiyena” kafedrasi mudiri, Ibadulla Qochkarovich Abdullayevning 70 yilligiga bag‘ishlangan “Sog‘liqni saqlash tizimida menejmentning zamonaviy muammolari va istiqbollari” mavzusidagi xalqaro ilmiy-amaliy anjuman 2025-yil 20-21 oktabr

4. Psixologik xizmatlarni rivojlantirish – ofatlardan keyin aholining ruhiy salomatligini qo‘llab-quvvatlash uchun psixologik reabilitatsiya markazlarini tashkil qilish.

5. Hamkorlikni kuchaytirish – davlat idoralari, tibbiy muassasalar, nodavlat tashkilotlar va jamoat birlashmalari o‘rtasida hamkorlikni samarali yo‘lga qo‘yish.

6. Xalqaro tajribadan foydalanish – BMT, Jahon sog‘liqni saqlash tashkiloti va boshqa xalqaro tuzilmalarning fuqaro muhofazasi va jamoat salomatligini ta‘minlash bo‘yicha tavsiyalarini milliy amaliyotga joriy qilish.

